

## Realdania genbruger minkfarme til at give 150 fællesskaber tag over hovedet

***På godt to år bygger Realdania 150 små mødesteder i primært genbrugs- og resttræ til fællesskaber over hele landet. Ud over at skabe rammer for relationer og livskvalitet er målet at fremme det cirkulære byggeri ved at vise, hvordan man kan bruge genbrugs- og resttræ i stor skala.***

Fra tomme minkfarme til levende mødesteder.

Overalt i landet vil tonsvis af træ og tusindvis af tagplader fra landets minkfarme over de næste to år få nyt liv, når de bliver genbrugt i konstruktionen af de 150 små mødesteder, som den filantropiske forening Realdania forærer til fællesskaber over hele landet, som en del af jubilæumsindsatsen, Vores Sted. Det samme gælder frasorterede gulvplanker og træ fra skoler, beboelsesejendomme og andre bygninger, som skal rives ned.

Det sker i et unikt samarbejde mellem mere end 20 brancheaktører, der tæller alt fra nedrivere og savværker til producenter, håndværkere, ingeniører og arkitekter.

"Nedrivningen af de mere end 1.200 minkfarme er en oplagt anledning til at gøre noget af det, vi skal gøre meget mere af: Nemlig at genbruge gode, gedigne byggematerialer, som har mange flere år i sig. I dag er det forsvindende lidt nedrivningstræ, der bliver genbrugt i Danmark. Det vil vi gerne være med til at ændre på," siger Rasmus Rune Nielsen, sekretariatschef for Realdanias jubilæumsindsats og Vores Sted.

### Den perfekte testcase

Med Vores Sted vil Realdania styrke de lokale fællesskaber, som betyder rigtig meget for, at vi trives og har det godt. Samtidig har foreningen skabt en "cirkulær byggefabrik", der skal producere de mange byggerier og give helt ny viden om, hvordan man kan skalere cirkulært byggeri.

Målet er at anvende 85 procent genbrugs- og resttræ til at bygge mødestederne og kun at anvende nyt træ, hvor det ikke kan lade sig gøre at skaffe genbrugs- eller resttræ.

Med den cirkulære tilgang begrænses både brugen af nyt træ og afbrændingen af eksisterende træ. Hvis træet, der anvendes til at bygge mødestederne, i stedet var blevet afbrændt, havde det udledt ca. 400 tons CO<sub>2</sub>. På samme vis slipper man for at fælde omkring 638 fyrretræer ved at anvende eksisterende træ. Og så får man oveni 150 mødesteder med en arkitektur med historie og karakter.

"Der findes masser af materialer derude - det gælder både, når vi taler genbrug og frasorterede materialer i industrien. Men det kræver nye arbejdsgange og forsyningskæder, hvis vi skal kunne genbruge det i større skala. Det særlige ved Vores Sted er, at vi bygger det samme simple træbyggeri 150 gange på kort tid. Det gør projektet ideelt som testcase for industrialisering af cirkulært byggeri," siger Rasmus Rune Nielsen.

### Lidt klogere hver dag

Den 'cirkulære fabrik' realiseres i samarbejde med de store nedrivningsvirksomheder, der leverer genbrugstræ til husene. Træet oprenses og skæres til standarddimensioner på et savværk, hvorefter det samles til præfabrikerede elementer som gavle, facader og tagkassetter. De fraserterede gulvplanker forarbejdes til facadeelementer, døre, vinduer og inventar, og modulerne samles på byggepladserne af ni lokale tømrer- og entreprenørvirksomheder.

"Efter et halvt års opstart er forsyningskæden ved at være på plads. Det kræver utallige små innovationer lige fra, hvordan man pakker træet hos nedriverne, fjerner søm og skruer mest effektivt på savværket og håndterer revner, bomkanter og andre charmetræk ved træet i modulproduktionen. Vi bliver klogere og lidt bedre hver dag, og vi prøver også en masse ting, som viser sig ikke at fungere. Det er alle de erfaringer, vi på sigt kommer til at dele med alle, der gerne vil bygge cirkulært," siger Rasmus Rune Nielsen.

### Fakta om Vores Sted

#### Vores Sted

- Realdania uddeler i anledning af sit 25-års jubilæum 150 mødesteder til fællesskaber og foreninger over hele landet med indsatsen Vores Sted. Alle kan søge, og man modtager mødestedet som en gave.
- Mødestederne består af fire forskellige små fælleshuse og åbne træbyggerier på ca. 38 m<sup>2</sup>, som er udviklet specifikt til Vores Sted. Mødestederne er åbne og uopvarmede og tænkt som "udehuse", der skal give bedre muligheder for at mødes i det fri.
- Mødestederne uddeles over tre ansøgningsrunder. I de to første ansøgningsrunder modtog Realdania mere end 1.200 ansøgninger og uddelte 110 mødesteder. I sidste ansøgningsrunde, der er åben frem til 2. februar 2026, uddeles 40 mødesteder.
- Mødestederne er tegnet i samarbejde mellem arkitekt- og designvirksomhederne Reværk, Cobe, Archival Studies, Pihlmann, Rumgehør og Studio XYZ.
- Se mere på [Voressted.nu/byggeri](https://voressted.nu/byggeri)

#### Byggeriet

- Mødestederne udføres hovedsageligt i træ med en høj andel af genbrugs- og resttræ. I konstruktionerne – spær, søjler osv. – anvendes genbrugstømmer, der kommer fra nedrevne minkfarme, skoler, beboelsesejendomme mv. Facadebeklædning, døre, vinduer, indbyggede reoler, skabe mv. udføres i fraserterede gulvplanker fra gulvproducenten Dinesen.
- Målet er at 85% af det træ, der anvendes til mødestederne, er genbrugs- og resttræ. Heraf ca. 45% genbrugstræ og ca. 55% resttræ. Der bruges nyt træ, hvor det ikke er muligt at skaffe genbrugs- og resttræ. I projektets opstartsfasen er der blevet suppleret med en højere andel af nyt træ, mens forsyningskæderne er blevet etableret.

- Genbrugstræet leveres af nedrivningsvirksomhederne Kingo, Søndergaard, J. Jensen, Tscherning, og Titan. Oprensning og tilskæring af træ sker på Sønderby Træindustri.
- Tagbeklædningen består af genbrugseternitplader, der kommer fra nedrevne minkfarme. Materialerne fra minkfarmene køber Realdania nedriverne, der har indgået kontrakt med Bygningsstyrelsen om at rive landets minkfarme ned.
- Mødestederne funderes på skruefundamenter. Derudover anvendes nye materialer som f.eks. vinduesglas og aluminiumsbeslag og facadeelementer i polycarbonat.
- For at sikre et effektivt byggeri præfabrikeres mødestederne i moduler, der samles på byggepladsen. Konstruktionen samles hos virksomheden Næste, der producerer skure i genbrugstræ. Facade- elementer som vinduer, skydedøre, indbyggede reoler, bænke og skabe samles hos virksomheden Boye Inventar.
- Byggerierne opføres af ni lokale tømrer- og entreprenørvirksomheder, der er fordelt over hele landet.
- Ved udgangen af 2025 vil der være opført 24 mødesteder. Byggeriet vil forventeligt fortsætte frem til medio 2027 i takt med, at fællesskaberne modtager byggetilladelse.

## Bæredygtighed

- Vores Steds bæredygtighedsmål er at fremme det cirkulære byggeri i Danmark ved at vise, hvordan man i stor skala – igennem 150 standardiserede byggerier – kan bruge genbrugs- og resttræ.
- I Vores Sted samarbejder nedrivere, savværker, producenter og håndværkere om at udvikle og optimere arbejdsgange, logistik og samarbejder på tværs, der skal gøre det muligt at anvende genbrugs- og resttræ mere effektivt, mere standardiseret og i større skala, end det er tilfældet i dag.
- I dag genbruges kun en meget lille del af det træ, der bliver taget ned i bygningsnedrivninger i Danmark. Langt det meste træ bliver brændt af eller anvendt i produktion af spånplader. Rambøll anslår i en rapport fra 2023, at der årligt er et potentiale for at anvende 28.000 tons nedrevet konstruktionstræ i Danmark, hvoraf det anslås, at kun 570 tons bliver genbrugt.
- Ved at bruge træet som byggemateriale frem for til brændsel opbevares den CO<sub>2</sub>, der er indlejret i træet i bygningerne fremfor at blive udledt. Samtidig spares naturressourcer til produktion af nye materialer. Ved at anvende genbrugstræ i de 150 Vores Sted sparer vi samfundet for ca. 400 tons CO<sub>2</sub>, der ville være blevet udledt, hvis træet i stedet var blevet afbrændt.
- Ved at anvende genbrugs- og restmaterialer reduceres mødestedernes samlede naturpåvirkning med ca. 36%.

## En del Realdanias 25 års-jubilæumsfejring

- Vores Sted er en del af Realdanias 25-års jubilæumsindsats. Realdania er en forening med mere end 190.000 medlemmer, der arbejder for at fremme livskvaliteten igennem det byggede miljø.
- Temaet for Realdanias 25-års jubilæum er fællesskab, fordi vores relationer til andre - det at være del af et fællesskab - er den vigtigste kilde til livskvalitet.
- Det er også et af hovedresultaterne af undersøgelsen "Vores Livskvalitet", som Realdania har foretaget i forbindelse med jubilæet med input fra 122.000 danskere. Undersøgelsen viser, at fællesskab, naboskab og de "lette relationer", der opstår når man hilser på naboen eller kassemedarbejderen i supermarkedet, betyder rigtig meget for ens livskvalitet.
- Udover "Vores Sted" og "Vores livskvalitet" har jubilæumsmarkeringen også bestået af festivalen "Festival for Fællesskab", der fandt sted 25 steder i Danmark i weekenden den 6-7 september.